

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT
DHE SPORTIT

PARIMET PËR ETIKËN PROFESIONALE TË OFICERËVE TË SIGURISË NË SHKOLLA

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT DHE SPORTIT

Nr. 5258 Prot.

Tiranë, më 26.08. 2025

URDHËR

Nr. 411, datë 26.08 2025

PËR

MIRATIMIN E "PARIMEVE TË ETIKËS PROFESIONALE TË OFICERËVE TË
SIGURISË NË SHKOLLA"

Në mbështetje të nenit 102 të Kushtetutës së Republikës të Shqipërisë, pikës 2 të nenit 26, të ligjit nr. 69, datë 21.06.2012 "Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë", i ndryshuar, shkronjës "d" të pikës 5 të vendimit nr. 98, datë 27.02.2019, të Këshillit të Ministrave "Për krijimin, mënyrën e organizimit e të funksionimit të Agjencisë së Sigurimit të Cilësisë së Arsimit Parauniversitar" (ASCAP) dhe të urdhrit nr. 609, datë 20.12.2024 "Për delegimin e kompetencave dhe caktimin e detyrave të zëvendësministrit të Arsimit dhe Sportit znj. Orjana Osmani",

URDHËROJ:

1. Miratimin e "Parimeve të etikës profesionale të oficerëve të sigurisë në shkolla", bashkëlidhur dhe pjesë përbërëse e këtij urdhri.
2. Për zbatimin e këtij urdhri ngarkohet Sekretari i Përgjithshëm i Ministrisë së Arsimit dhe Sportit, Agjencia e Sigurimit të Cilësisë së Arsimit Parauniversitar, Agjencia Kombëtare e Arsimit Parauniversitar, institucionet arsimore vendore, përgjegjëse për arsimin parauniversitar dhe institucionet arsimore parauniversitare.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë.

ZËVENDËSMINISTRI

ORJANA OSMANI

Dokumenti “Parimet për Etikën Profesionale të Oficerëve të Sigurisë në Shkolla” u hartua nga Drejtoria e Kurrikulës dhe e Kualifikimit në Agjencinë e Sigurimit të Cilësisë së Arsimit Parauniversitar (ASCAP), në bashkëpunim me Ministrinë e Arsimit dhe Sportit (MAS).

Hartimi i dokumentit u koordinua nga:

Esion Zgjana

Përgatitja e dokumentit:

Esion Zgjana

Redaktimi letrar:

Zija Kurti

Redaktimi shkencor:

Gerti Janaqi

© Të gjitha të drejtat janë të rezervuara

Nga Agjencia e Sigurimit të Cilësisë së Arsimit Parauniversitar.

TABELA E PËRMBAJTJES

TABELA E PËRMBAJTJES	2
TERMA	5
PARATHËNIE.....	7
PËRDORIMI I PARIMEVE TË ETIKËS PROFESIONALE	10
FUSHA I: RESPEKTIMI I DINJITETIT DHE I TË DREJTAVE TË ÇDO INDIVIDIT	13
Parimi i përgjithshëm I.1 Privatësia dhe konfidencialiteti.....	13
Standardi I.1.1 Informacioni lidhur me privatësinë	13
Standardi I.1.2 Limitet e konfidencialitetit	14
Standardi I.1.3 Miratimi për zbulimin e informacionit.....	14
Standardi I.1.4 Nevoja për orientim profesional	14
Standardi I.1.5 Privatësia lidhur me orientimin seksual dhe identitetin gjinor	14
Standardi I.1.6 Privatësia e informacionit shëndetësor	15
Parimi i përgjithshëm I.2 Komunikimi	15
Standardi I.2.1 Respekti dhe dinjiteti	15
Standardi I.2.2 Komunikimi i qartë dhe i kuptueshëm	16
Standardi I.2.3 Dëgjimi aktiv dhe empatia	16
Standardi I.2.4 Qetësia dhe vetëkontrolli.....	16
Standardi I.2.5 Bashkëpunimi	16
Parimi i përgjithshëm I.3 Paanshmëria, drejtësia dhe barazia	17
Standardi I.3.1 Paanshmëria dhe ndershmëria	17
Standardi I.3.2 Diskriminimi.....	17
Standardi I.3.3 Gjithëpërfshirja.....	18
Standardi I.3.4 Korrigjimi i praktikave diskriminuese.....	18
FUSHA II: KOMPETENCA DHE PËRGJEGJËSIA PROFESIONALE	19
Parimi i përgjithshëm II.1 Kompetenca profesionale.....	19
Standardi II.1.1 Praktika në fushën e kompetencës.....	19
Standardi II.1.2 Respektimi i orarit zyrtar të punës	20
Standardi II.1.3 Kodi i veshjes	21

Standardi II.1.4 Elementi identifikues	22
Standardi II.1.5 Problemet personale	23
Standardi II.1.6 Zhvillimi i vazhdueshëm profesional.....	23
Parimi i përgjithshëm II.2 Pranimi i përgjegjësisë për veprimet e bëra	23
Standardi II.2.1 Raportimi.....	23
Standardi II.2.2 Saktësia e dokumenteve	24
Standardi II.2.3 Monitorimi i rasteve	24
Standardi II.2.4 Përshtatshmëria e rekomandimeve	24
Standardi II.2.5 Përzgjedhja e instrumenteve matëse	24
Standardi II.2.6 Të dhënat normative	25
Standardi II.2.7 Administrimi digjital.....	25
Standardi II.2.8 Përfshirja e prindërve në planifikimin e ndërhyrjes	25
Standardi II.2.9 Aprovimi i nxënësit për ndihmë	25
Parimi i përgjithshëm II.3 Mbajtja e përgjegjshme e regjistrit të të dhënave	26
Standardi II.3.1 Njoftimi i të drejtave dhe i përgjegjësisë në lidhje me ruajtjen e të dhënave	26
Standardi II.3.2 Ruajtja e të dhënave gjithëpërfshirëse	26
Standardi II.3.3 E drejta për të inspektuar të dhënat e ruajtura	26
Standardi II.3.4 Regjistrimet e pronësisë ekskluzive	27
Standardi II.3.5 Mbajtja dhe ruajtja e të dhënave	27
FUSHA III: NDERSHMËRIA DHE INTEGRITETI.....	28
Parimi i përgjithshëm III.1 Përfaqësimi i saktë	28
Standardi III.1.1 Prezantimi i saktë i kualifikimeve profesionale	28
Standardi III.1.2 Korrigjimi i perceptimeve të gabuara	28
Parimi i përgjithshëm III.2 Shpjegimi i drejtë i shërbimeve, i roleve dhe i përparësive profesionale	29
Standardi III.2.1 Shpjegimi i shërbimeve për nxënësit	29
Standardi III.2.2 Prioriteti, mirëqenia dhe siguria e fëmijës	29
Parimi i përgjithshëm III.3 Respektimi i profesionistëve të tjerë.....	29
Standardi III.3.1 Bashkëpunimi me profesionistë të tjerë	30
Standardi III.3.2 Referimet te profesionistët e tjerë	30
Parimi i përgjithshëm III.4 Integriteti në marrëdhënie	30
Standardi III.4.1 Marrëdhëniet e shumëfishta dhe efektiviteti profesional	30
Standardi III.4.2 Marrëdhëniet e shumëfishta dhe shërbimet alternative të limituara.....	31
Standardi III.4.3 Ngacmimi dhe shfrytëzimi.....	31
Standardi III.4.4 Marrëdhëniet seksuale	31
Parimi i përgjithshëm III.5 Konflikti i interesit	32
Standardi III.5.1 Ndarja e besimeve personale	32

Standardi III.5.2 Referimet dhe shpërblimi.....	32
Standardi III.5.3 Shpërblimi për ndarjen e të dhënave	32
FUSHA IV: PËRGJEGJËSIA NDAJ SHKOLLAVE, FAMILJES, KOMUNITETIT, PROFESIONIT DHE SHOQËRISË.....	33
Parimi i përgjithshëm IV.1 Promovimi i mjedisit të shëndetshëm të shkollës, të familjes dhe të komunitetit.....	33
Standardi IV.1.1 Pjesëmarrja efektive.....	34
Parimi i përgjithshëm IV.2 Respektimi i ligjit dhe marrëdhënia e ligjit me etikën.....	34
Standardi IV.2.1 Kuptimi i funksionimit të vendit të punës.....	34
Standardi IV.2.2 Kryqëzimi i së drejtës dhe i etikës	34
Standardi IV.2.3 Konfliktet midis ligjit dhe parimeve etike	34
Parimi i përgjithshëm IV.3 Ruajtja e besimit publik përmes vetëmonitorimit dhe monitorimit nga kolegët.....	35
Standardi IV.3.1 Zbatimi i parimeve	35
BIBLIOGRAFIA.....	36

TERMA

Barazia siguron që të gjithë nxënësit të kenë akses të njëjtë në mundësitë e përgjithshme dhe të veçanta arsimore.

Paanshmëria/drejtësia siguron, që secili nxënës, të marrë atë që i nevojitet për të përfituar nga këto mundësi.

Raca i ka rrënjët në idenë e klasifikimit biologjik të qenieve njerëzore në nënspecie, sipas tipareve morfologjike, si ngjyra e lëkurës apo karakteristikat e fytyrës. Ndalimi i diskriminimit, në bazë të origjinës racore ose etnike, mund të mbulojë gjithashtu, diskriminimin bazuar në ngjyrën, prejardhjen ose origjinën kombëtare. Ky shkak lidhet shpesh, edhe me shkakun tjetër të parashikuar që është ai i ngjyrës. Në Shqipëri, diskriminimi për shkak të racës, është lidhur kryesisht, me komunitetet rome dhe egjiptiane.

Përkatësia etnike është e lidhur me një popull a me një komb të caktuar ose me grupe shoqërore, të shenjuara nga kombësi apo shtetësi e përbashkët, lidhje fisnore, besim fetar, gjuhë e përbashkët ose prejardhje kulturore dhe tradicionale. Për shkak të këtyre rrethanave personale, individë dhe grupe individësh mund të përballen me diskriminim, si në sferën private, ashtu edhe atë publike, në ushtrimin e të drejtave të tyre.

Bindja fetare mbulon shprehjen e besimit fetar ose besimin e zgjedhur nga individi, përfshirë edhe mosshprehjen e besimit, që mund të manifestohet privatisht ose publikisht, në vende kulti, në rite dhe në mësimet fetare.

Paaftësia: Paaftësia e individit që provohet me raport mjeko-ligjor.

Origjina kombëtare: Kombësia.

Gjuha parësore: Gjuha etnike, gjuha e nënës.

Statusi i refugjatit/emigrimit përfshin fëmijë ose nxënës të shkollës, të cilët kanë lindur dhe/ose janë kthyer nga shtete të tjera, zona të konfliktit ose janë në procedura për kërkim azili.

Statusi ekonomik kryesisht, lidhet me individë, grupe individësh apo grupe shoqërore, që janë në pamundësi ekonomike për të përballuar një jetesë dinjitoze, dhe kjo pamundësi reflekton në shumë fusha të jetës, në pamundësi shoqërore, arsimore, intelektuale, materiale, kulturore deri dhe ekzistenciale.

Gjinia: Term që përdoret për të përshkruar rolet e ndërtuara në shoqëri për gratë dhe për burrat. Gjinia është identitet i fituar që mësohet, që ndryshon me kalimin e kohës dhe ndryshon shumë, brenda dhe midis kulturave.

Orientimi seksual nënkupton një tërheqje të vazhdueshme, emocionale dhe seksuale, ndaj personave të një seksi të caktuar. Sipas orientimit seksual, ekzistojnë personat të cilët i tërheq seksi i kundërt (personat heteroseksual), personat të cilët i tërheq seksi i njëjtë (personat homoseksual), si dhe personat të cilët i tërheqin të dy seksat (personat biseksual). Krahas këtyre orientimeve, ekzistojnë edhe personat transeksual, interseksual dhe aseksual. Për të gjithë këta persona përdoret shkurtesa e pranuar ndërkombëtarisht LGBTIQ.

Identiteti gjinor lidhet me përvojën individuale të brendshme, të ndjerë të një personi, në lidhje me gjininë, e cila mund të korrespondojë ose jo, me gjininë e caktuar me lindjen e tij, duke përfshirë ndjenjën personale të trupit (që mund të përfshijë, nëse zgjidhet lirisht, ndryshimin e pamjes ose funksionit trupor me anë të mjeteve mjekësore, kirurgjike ose mjeteve të tjera) dhe shprehje të tjera të gjinisë, duke përfshirë veshjen, të folurën dhe sjelljen.

PARATHËNIE

Dokumenti “Parimet për Etikën Profesionale të Oficerëve të Sigurisë në Shkollë”, është zhvilluar në fushën e shëndetit mendor, të mirëqenies, të sigurisë, brenda kontekstit të çështjeve aktuale të rëndësishme për arsimin dhe të aspekteve të rëndësishme të sigurisë në shkollë, duke marrë parasysh objektivat strategjike të edukimit, me një vështrim vizionar në zhvillimet e ardhshme, në fushën e shëndetit mendor, në nivel kombëtar dhe lokal.

Hartimi i këtij dokumenti është mbështetur tërësisht, në praktikat më të mira ndërkombëtare, duke pasur parasysh edhe historikun e zhvillimit të rolit të oficerit të sigurisë në arsimin parauniversitar në Republikën e Shqipërisë. Ky dokument, sa i përket përmbajtjes dhe strukturës së tij, është në të njëjtën linjë me dokumentet e hartuara nga Shoqata Kombëtare e Psikologjisë Shkollore në ShBA (NASP), si një nga shoqatat më prestigjioze në fushën e mirëqenies së nxënësve në mjediset e institucioneve arsimore, si dhe është mbështetur në dokumentin “Parimet për Etikën Profesionale të Shërbimit Psiko-Social Shkollor”.

Kontekstualizimi i praktikave ndërkombëtare ka qenë proces që ka marrë vëmendje të rëndësishme, bazuar në aktet ligjore në fuqi, për funksionimin e rolit të oficerit të sigurisë, mbrojtjen e të dhënave personale, burimet njerëzore në dispozicion dhe strukturën e institucioneve arsimore.

Këto parime janë zhvilluar për të adresuar rrethanat unike që lidhen me ofrimin e shërbimeve. Detyrën për të edukuar nxënësit dhe autoritetin ligjor për ta bërë këtë, e kanë strukturat shtetërore përgjegjëse për arsimin. Si aktorë brenda strukturave arsimore parauniversitare, oficerët e sigurisë në shkollë, kanë detyrime të veçanta ndaj të gjithë nxënësve. Ata duhet të njohin dhe të respektojnë të drejtat e nxënësve, sipas Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë dhe akteve ligjore dhe nënligjore për arsimin parauniversitar. Ata duhet të balancojnë autoritetin e prindërve për të marrë vendime

për fëmijët e tyre, me nevojat dhe me të drejtat e atyre fëmijëve, me misionin dhe me vizionin e shkollave. Për më tepër, si punonjës të shkollës, oficerët e sigurisë kanë detyrim ligjor dhe etik, për të ndërmarrë hapa për mbrojtjen e të gjithë nxënësve nga fenomenet, të cilat mund të çojnë në dëmtimin e mirëqenies psiko-emocionale dhe të sigurisë. Së fundmi, oficerët e sigurisë punojnë në një kontekst që thekson zgjidhjen dhe ndërhyrjen multidisciplinare të problemeve. Sidoqoftë, brenda këtij kuadri, pritet që oficerët e sigurisë të bëjnë zgjedhje etike të kujdesshme, të arsyetuara dhe parimore, bazuar në njohurinë e këtij dokumenti, duke pranuar se përgjegjësia për sjelljen etike është individuale.

Oficerët e sigurisë janë të përkushtuar në zbatimin e ekspertizës së tyre profesionale, me qëllim nxitjen për përmirësimin e cilësisë së jetës për nxënësit, për familjet dhe për komunitetet shkollore. Ky objektiv zbatohet në mënyra që mbrojnë dinjitetin dhe të drejtat e nxënësit, të familjes dhe të komuniteteve shkollore. Oficerët e sigurisë i konsiderojnë interesat dhe të drejtat e fëmijëve dhe të rinjve, si përparësinë e tyre më të lartë në vendimmarrje dhe veprojnë si mbrojtës dhe mbështetës për të gjithë nxënësit. Supozimet në lidhje me fenomene të ndryshme sociale, kërkojnë që oficerët e sigurisë të flasin për nevojat dhe për të drejtat e nxënësve, edhe kur mund të jetë e vështirë për ta bërë këtë.

“Parimet për Etikën Profesionale të Oficerëve të Sigurisë në Shkollë” shërben për të udhëhequr sjelljen, qëndrimet dhe veprimet e oficerëve të sigurisë, në përmbushjen e detyrave. Ja disa arsye thelbësore pse këto parime janë të rëndësishme:

1. Garantojnë një mjedis të sigurt dhe të respektueshëm

Oficerët e sigurisë janë pjesë e përditshme e jetës në shkollë dhe ndikojnë drejtpërdrejt në ndjesinë e sigurisë dhe të mirëqenies së nxënësve, të stafit dhe të prindërve. Etika i udhëzon ata të sillen me respekt, me dinjitet dhe me paanshmëri.

2. Fuqizojnë marrëdhëniet e besimit

Parimet etike ndihmojnë që oficerët e sigurisë të jenë model sjelljeje dhe figurë që nxënësit mund t’u besojnë. Kur ata janë të paanshëm, të drejtë dhe të kujdesshëm në komunikim, forcohet besimi i komunitetit shkollos.

3. Parandalojnë abuzimet dhe sjelljet e papërshtatshme

Parimet etike vendosin kufij të qartë për sjelljen e oficerit të sigurisë dhe ndihmon të parandalohet çdo formë e abuzimit me pushtetin, e trajtimit të pabarabartë ose e komunikimit agresiv.

4. Orientojnë në situata të vështira ose të paqarta

Në raste emergjente, konflikte apo situata delikate, parimet etike i ndihmojnë oficerët e sigurisë të marrin vendime të drejta, duke mbrojtur të drejtat e të gjitha palëve të përfshira, sidomos të miturve.

5. Promovojnë bashkëpunim me stafin dhe shërbimet psiko-sociale

Etika profesionale thekson rëndësinë e komunikimit profesional dhe të bashkëpunimit ndër-institucional, gjë që ndihmon në identifikimin dhe zgjidhjen e hershme të problematikave.

Në thelb, këto parime nuk janë vetëm udhëzime, por janë garanci për standardin moral dhe profesional të rolit të oficerit të sigurisë, si pjesë e rëndësishme e sistemit arsimor.

PËRDORIMI I PARIMEVE TË ETIKËS PROFESIONALE

“Parimet për Etikën Profesionale të Oficerëve të Sigurisë në Shkollë”, si të gjitha dokumentet që normojnë etikën, parashikon vetëm udhëzime të kufizuara për vendimmarrje dhe zgjedhje etike. Gjykimi individual është i nevojshëm për të zbatuar këto parime, në situatat që lindin gjatë përmbushjes së detyrave funksionale. Dilemat etike mund të krijohen nga situata që përfshijnë parime etike konkurruese, nga konflikte midis etikës dhe ligjit, si dhe interesave konfliktuale të palëve të shumta dhe të roleve të dyfishta. Situata të tilla, shpesh, janë të ndërlikuara dhe mund të kërkojnë zbatim të pjesshëm të këtyre parimeve, për të ndikuar në një zgjidhje që rezulton në përfitimin më të madh për nxënësin dhe për palët e tjera të përfshira. Kur lindin situata të vështira, oficerët e sigurisë këshillohen të përdorin një proces sistematik të zgjidhjes së problemeve, për të identifikuar rrugën më të mirë të veprimit. Ky proces duhet të përfshijë identifikimin e çështjeve etike, konsultimin e këtyre parimeve, konsultimin e kolegëve me më shumë eksperiencë, vlerësimin e të drejtave dhe të mirëqenies së të gjitha palëve të prekura, marrjen parasysh të zgjidhjeve alternative dhe të pasojave të tyre, si dhe pranimin e përgjegjësisë për vendimet e marra.

Këto parime mund të kërkojnë një standard më të rreptë të sjelljes, sesa ligji, edhe në ato situata ku zbatohen të dyja, oficerët e sigurisë pritët t’iu përmbahen këtyre parimeve. Oficerët e sigurisë kanë kërkesa më gjithëpërfshirëse, etike, kur punojnë me prindërit. Oficerët e sigurisë janë, nga ana etike, të detyruar të sigurojnë, që prindërit të kuptojnë të drejtat e tyre ligjore, të kuptojnë se çfarë po miratojnë ose refuzojnë. Për më tepër, oficerëve të sigurisë iu kërkohen, nga ana etike, të sigurohen që prindërve t’iu jepet mundësia, të marrin pjesë në vendimet e rëndësishme që prekin fëmijën e tyre.

Kur ndodhin konflikte midis etikës dhe ligjit, oficerët e sigurisë pritët të marrin hapa për të zgjidhur konfliktet, në një proces të zgjidhjes së problemeve me të tjerët dhe

përmes kanaleve pozitive, të respektuara dhe ligjore. Nëse ata nuk janë në gjendje ta zgjidhin konfliktin në këtë mënyrë, ata mund t'i binden ligjit, përderisa veprimet që rezultojnë, nuk shkelin të drejtat themelore të njeriut. Nëse ligji ose politika kombëtare paraqet pengesë për praktikën etike, oficerët e sigurisë duhet të mbrojnë ndryshimet në ato ligje, në ato politika dhe në ato praktika, për t'i harmonizuar më mirë me standardet etike.

Dokumenti “Parimet për Etikën Profesionale të Oficerëve të Sigurisë në Shkollë” ofron standarde për sjelljen profesionale. Oficerët e sigurisë, në jetën e tyre private, janë të lirë të ndjekin interesat e tyre personale, përveç rasteve kur interesat komprometojnë besimin në profesion ose efektivitetin profesional. Kufiri midis sjelljeve profesionale dhe atyre personale nuk është i qartë, veçanërisht në vende, të tilla si mediat sociale. Për më tepër, profesionistët e shkollave ruajnë një standard më të lartë të karakterit dhe të sjelljes së mirë, në raport me të tjerët, sepse shërbejnë si modele për fëmijët. Për këto arsye, oficerët e sigurisë inkurajohen të shmangin veprimet që nuk respektojnë dinjitetin e të tjerëve, që mund të ndikojnë negativisht në besueshmërinë e tyre dhe që pakësojnë besimin në profesion.

Parimet në këtë dokument, duhet të merren parasysh nga oficerët e sigurisë në vendimmarrjen e tyre etike, pavarësisht rolit të tyre dhe mjedisit të punës. Sidoqoftë, ky dokument fokusohet në sfidat e veçanta, që lidhen me ofrimin e shërbimeve brenda shkollës dhe nxënësve.

Katër fusha të gjera etike ofrojnë kuadrin organizativ të “Parimet për Etikën Profesionale të Oficerëve të Sigurisë në Shkollë”. Secila prej katër fushave është aspiruese dhe identifikon parimet themelore, që qëndrojnë në themel të praktikës etike të oficerëve të sigurisë në shkollë. Çdo fushë etike përfshin parimet udhëzuese që shpjegojnë mënyrat në të cilat parimet e gjera etike zbatohen, gjatë përmbushjes së detyrave funksionale. Parimet udhëzuese duhet të merren parasysh në vendimmarrjen etike. Sidoqoftë, për shkak se qëllimi i tyre është të identifikojnë konsideratat etike, të lidhura me situatat e praktikës, parimet udhëzuese janë aspiruese të zbatueshme. Parimet udhëzuese artikulojnë më tej, nga standarde të shumta, të veçanta dhe të zbatueshme të sjelljes. Sa më shumë të jetë e mundur, standardet e zbatueshme

identifikojnë veprimet (pamundësinë/dështimet për të vepruar), që profesioni i konsideron sjellje etike ose joetike.

Ky dokument kërkon të zbatojë standardet etike për sjellje të veçanta profesionale, në përputhje me aktet ligjore dhe nënligjore të urdhrave përkatëse të profesionit, ku janë të përfshirë oficerët e sigurisë në shkolla. Pavarësisht pozicionit të punës, mjedisit të punës, grupmoshës së nxënësve etj., oficerët e sigurisë duhet të reflektojnë mbi temën dhe synimin e secilit parim dhe standardi etik, për të përcaktuar zbatimin e tyre në situata individuale.

Vendimet e oficerëve të sigurisë, përfshirë veprimin ose mosveprimin, ndikojnë në mirëqenien e fëmijëve dhe të familjeve. Në rolet e tyre profesionale, oficerët e sigurisë kanë për detyrë, jo vetëm të shmangin shkeljet e etikës, por edhe të ndërmarrin hapa vendimtarë, që nga respektimi i parimeve etike të përfitojnë nxënësit, shkollat, familjet dhe komuniteti. Për këtë arsye, oficerët e sigurisë inkurajohen të përpiqen për përsosmëri, sesa thjesht të përmbushin detyrimet minimale të përcaktuara në “Parimet për Etikën Profesionale të Oficerëve të Sigurisë” dhe të angazhohen në të mësuarit gjatë gjithë jetës, që është i nevojshëm për të arritur dhe për të ruajtur ekspertizën në etikën profesionale të aplikuar.

FUSHA I: RESPEKTIMI I DINJITETIT DHE I TË DREJTAVE TË ÇDO INDIVID

Oficerët e sigurisë në shkolla, angazhohen vetëm në praktika profesionale, që ruajnë dinjitetin e të gjithëve me të cilët ata punojnë. Në fjalët dhe veprimet e tyre, oficerët e sigurisë demonstrojnë respekt për autonominë e personave dhe të drejtën e tyre për vetëvendosje, respekt për privatësinë dhe angazhim për trajtim të barabartë dhe të drejtë për të gjithë personat.

Parimi i përgjithshëm I.1 Privatësia dhe konfidencialiteti

Oficerët e sigurisë respektojnë të drejtën e personave që të zgjedhin vetë, nëse do të zbulojnë mendimet, ndjenjat, besimet dhe sjelljet e tyre private.

Standardi I.1.1 Informacioni lidhur me privatësinë

Oficerët e sigurisë minimizojnë ndërhyrjet në privatësi. Ata nuk kërkojnë ose nuk ruajnë informacione private për nxënësit, që nuk janë të nevojshme ose që nuk ndikojnë në ofrimin e shërbimeve.

Oficerët e sigurisë përdorin një model të zgjidhjes së problemeve, për të shqyrtuar me kujdes, nëse do të ndajnë me palët e treta informacione që mund ta vënë nxënësin, familjen ose të tjerët në rrezik juridik, social ose tjetër.

Kur oficerët e sigurisë marrin një raport nga një profesionist jashtë sistemit shkollor, që përfshin informacion ndërhyrës në privatësinë e familjes dhe nuk është i nevojshëm për marrjen e vendimeve në shkollë, ata marrin në konsideratë kthimin e raportit të krijuesi, me një kërkesë për redaktimin e informacionit të tepërt.

Standardi I.1.2 Limitet e konfidencialitetit

Oficerët e sigurisë informojnë nxënësit dhe palët e tjera të përfshira direkt ose indirekt për kufijtë e konfidencialitetit, në fillim të krijimit të një marrëdhënieje profesionale. Ata kërkojnë mirëkuptim të përbashkët me nxënësit dhe me palët e tjera të përfshira direkt ose indirekt, në lidhje me llojet e informacionit që duan dhe nuk do të ndahet me palët e treta. Sidoqoftë, nëse një nxënës ka nevojë për ndihmë të menjëhershme, lejohet të shtyhet diskutimi i konfidencialitetit, derisa të zgjidhet kriza e menjëhershme.

Standardi I.1.3 Miratimi për zbulimin e informacionit

Oficerët e sigurisë respektojnë konfidencialitetin e informacionit të marrë gjatë punës së tyre profesionale.

Informacioni nuk u zbulohet palëve të treta, pa miratimin/pëlqimin e prindërve/kujdestarëve ligjorë të një fëmije, përveçse në ato situata kur mbajtja e fshehtë e informacionit mund të rezultojë në rrezik për nxënësin ose të tjerët ose kur kërkohet ndryshe nga ligji.

Standardi I.1.4 Nevoja për orientim profesional

Oficerët e sigurisë diskutojnë dhe/ose lëshojnë informacion konfidencial, vetëm për qëllime profesionale dhe vetëm me persona që kanë nevojë ligjore për ta ditur informacionin. Ata e bëjnë këtë, brenda kufijve të rreptë të parimeve etike.

Standardi I.1.5 Privatësia lidhur me orientimin seksual dhe identitetin gjinor

Oficerët e sigurisë respektojnë të drejtën e privatësisë së nxënësve, të prindërve dhe të kolegëve, në lidhje me orientimin seksual, identitetin gjinor ose statusin transgjinor. Ata nuk ndajnë informacion në lidhje me orientimin seksual, identitetin gjinor ose statusin transgjinor të një nxënësi (përfshirë të miturit), të një prindi ose të një punonjësi të shkollës me askënd, pa lejen e atij individit.

Standardi I.1.6 Privatësia e informacionit shëndetësor

Oficerët e sigurisë respektojnë të drejtën e privatësisë së nxënësve, të prindërve të tyre dhe të anëtarëve të tjerë të familjes dhe të kolegëve, në lidhje me informacionin e ndjeshëm shëndetësor (p.sh., praninë e një sëmundjeje, ku ruajtja e konfidencialitetit është detyrim ligjor). Ata nuk ndajnë informacione të ndjeshme shëndetësore në lidhje me një nxënës, prind ose punonjës të shkollës, me të tjerët, pa lejen e atij individi (ose lejen e një prindi ose kujdestari në rastin e një të mituri).

Parimi i përgjithshëm I.2 Komunikimi

Komunikimi etik i oficerit të sigurisë në shkolla, është një element thelbësor për të ndërtuar një mjedis të sigurt, bashkëpunues dhe të respektueshëm për nxënësit, stafin dhe prindërit. Ai duhet të bazohet në parime të forta të etikës profesionale dhe të respektimit të të drejtave të njeriut.

Në thelb, komunikimi etik i oficerit të sigurisë nuk është thjesht një mënyrë të foluri, por një **qasje e përgjegjshme, profesionale dhe njerëzore** ndaj detyrës. Ai është një pasqyrë e karakterit dhe të integritetit të oficerit në shërbim të një mjedisi të sigurt arsimor.

Standardi I.2.1 Respekti dhe dinjiteti

Respekti dhe dinjiteti nënkuptojnë **një sjellje njerëzore, të barabartë dhe të drejtë**, ku çdo individ trajtohet me vlerë të natyrshme dhe pa diskriminim. Oficeri i sigurisë është shembull i kësaj sjelljeje në mjedisin shkollor. Oficeri i sigurisë në shkolla duhet të përdorë gjithmonë gjuhë të sjellshme dhe të kulturuar, pavarësisht situatës. Ai nuk duhet të përdorë shprehje denigruese, ironike apo tallëse ndaj nxënësve, stafit apo prindërve dhe të tregojë kujdes të veçantë në komunikimin me fëmijët dhe adoleshentët, duke respektuar ndjeshmërinë e moshës.

Standardi I.2.2 Komunikimi i qartë dhe i kuptueshëm

Komunikimi i qartë dhe i kuptueshëm shërben për të siguruar mirëkuptim, bashkëpunim dhe siguri në çdo ndërveprim, që oficeri i sigurisë ka me nxënësit, stafin dhe palët e tjera të përfshira në jetën shkollore. Oficeri i sigurisë duhet të japë udhëzime të qarta, të thjeshta dhe të drejtpërdrejta dhe të shmangë fjalët teknike ose gjuhën e pakuptueshme për nxënësit. Ai duhet të sigurohet që mesazhet të jenë të kuptuara saktë, sidomos në raste emergjente.

Standardi I.2.3 Dëgjimi aktiv dhe empatia

Dëgjimi aktiv dhe empatia janë dy nga aftësitë më të rëndësishme që një oficer sigurie në shkollë duhet të ketë, sepse ato ndikojnë drejtpërdrejt në mënyrën se si ai ndërton marrëdhënie të shëndetshme, të besueshme dhe njerëzore me nxënësit dhe me komunitetin shkollos.

Oficeri i sigurisë duhet të dëgjojë me vëmendje dhe pa paragjykim çdo person që i drejtohet dhe duhet të tregojë gatishmëri për të ndihmuar dhe për të kuptuar problemet nga këndvështrimi i tjetrit. Ai duhet të respektojë ndjenjat dhe përjetimet emocionale të nxënësve, duke ruajtur profesionalizmin.

Standardi I.2.4 Qetësia dhe vetëkontrolli

Qetësia dhe vetëkontrolli përfaqësojnë aftësinë e oficerit të sigurisë për të ruajtur një qëndrim të përmbajtur emocionalisht dhe të matur në sjellje dhe komunikim, pavarësisht nga natyra e situatave me të cilat përballet.

Oficeri i sigurisë duhet të mbajë tonin e zërit të ulët, të qëndrueshëm dhe të qetë, edhe në situata të tensionuara dhe të shmangë ngritjen e zërit, kërcënimet verbale apo ndërhyrjet agresive. Ai duhet të japë shembull me sjellje të matur dhe të përmbajtur.

Standardi I.2.5 Bashkëpunimi

Oficeri i sigurisë duhet të inkurajojë dialog dhe zgjidhje përmes bashkëpunimit dhe të jetë i hapur për sugjerime dhe kritikë konstruktive nga stafi pedagogjik. Ai duhet të

punojë në sinkron me shërbimin psiko-social dhe strukturat drejtuese apo struktura të tjera jashtë shkollës për të adresuar problematika.

Parimi i përgjithshëm I.3 Paanshmëria, drejtësia dhe barazia

Me fjalët dhe veprimet e tyre, oficerët e sigurisë promovojnë paanshmërinë dhe drejtësinë sociale. Ata përdorin ekspertizën e tyre, për të kultivuar klimë shkollore të sigurt, të barabartë dhe mikpritëse për të gjithë personat, pavarësisht nga karakteristikat aktuale ose të perceptuara, duke përfshirë racën, përkatësinë etnike, ngjyrën, fenë, prejardhjen, origjinën kombëtare, statusin e imigrimit, statusin social-ekonomik, gjuhën parësore, gjininë, orientimin seksual, identitetin gjinor, paaftësinë ose ndonjë karakteristikë tjetër dalluese.

Standardi I.3.1 Paanshmëria dhe ndershmëria

Paanshmëria nënkupton trajtimin e çdo individi në mënyrë të barabartë dhe të drejtë, pa lejuar që mendimet personale, simpatitë, paragjykimet apo presionet e jashtme të ndikojnë në veprimet apo vendimet e tij.

Ndershmëria është aftësia për të vepruar gjithmonë me transparencë dhe sipas rregullave, edhe kur askush nuk po të shikon. Ajo është bazë e besueshmërisë dhe integritetit moral të oficerit të sigurisë.

Oficeri i sigurisë në shkolla duhet të trajtojë çdo situatë me drejtësi dhe pa favorizime dhe të mos lejojë bindjet personale, simpatitë apo antipatitë të ndikojnë në mënyrën e komunikimit.

Ai duhet të refuzojë çdo formë manipulimi apo presioni.

Standardi I.3.2 Diskriminimi

Oficerët e sigurisë nuk angazhohen ose nuk pranojnë veprime ose politika, që diskriminojnë personat, përfshirë nxënësit dhe familjet e tyre, përfituesit e tjerë të

shërbimit, mbikëqyrësit dhe kolegët, bazuar në karakteristikat aktuale ose të perceptuara.

Standardi I.3.3 Gjithëpërfshirja

Në përputhje me ligjin e arsimit parauniversitar dhe me praktikat e mira profesionale, oficerët e sigurisë bëjnë të mundur, që nxënësit me aftësi të kufizuara, të trajtohen në mënyrë të barabartë me nxënësit e tjerë.

Standardi I.3.4 Korrigjimi i praktikave diskriminuese

Oficerët e sigurisë përpiqen të sigurojnë, që të gjithë nxënësit të kenë mundësi të barabarta, për të marrë pjesë dhe për të përfituar nga programet shkollore, që të gjithë nxënësit të kenë akses. Ata punojnë për të korrigjuar praktikat shkollore që janë padrejtësisht diskriminuese ose që iu mohojnë nxënësve ose të tjerëve, të drejtat e tyre ligjore.

Oficerët e sigurisë ndërmarrin hapa, për të nxitur një klimë shkollore që është e sigurt, mbështetëse, gjithëpërfshirëse, pranuese dhe respektuese ndaj të gjithë personave, veçanërisht atyre që kanë përjetuar marginalizim në mjediset arsimore.

FUSHA II: KOMPETENCA DHE PËRGJEGJËSIA PROFESIONALE

Përfitim ose kujdes të përgjegjshëm do të thotë që oficerët e sigurisë veprojnë në dobi të të tjerëve. Për ta bërë këtë, oficerët e sigurisë duhet të praktikojnë brenda kufijve të kompetencës së tyre, të përdorin njohuritë shkencore për të ndihmuar nxënësit dhe të tjerët, të bëjnë zgjedhje të informuara dhe të pranojnë përgjegjësinë për punën e tyre.

Parimi i përgjithshëm II.1 Kompetenca profesionale

Oficerët e sigurisë angazhohen vetëm në praktika për të cilat ata janë të kualifikuar dhe kompetentë. Për të ruajtur kompetencën, ata angazhohen në zhvillimin e vazhduar profesional. Ata e kuptojnë se zhvillimi i aftësive profesionale përtej formimit fillestar, kërkon një program të mirëplanifikuar të zhvillimit të vazhdueshëm profesional dhe të supervizimit profesional. Përveç kësaj, brenda mjedisit të tyre të punës, ata advokojnë për burimet dhe mbështetjen e nevojshme, për të ruajtur efektivitetin profesional dhe mirëqenien personale.

Standardi II.1.1 Praktika në fushën e kompetencës

Oficerët e sigurisë njohin pikat e forta dhe kufizimet e përgatitjes dhe të përvojës së tyre të diplomimit dhe të formimit fillestar, duke u angazhuar vetëm në praktikat për të cilat ata janë të kualifikuar. Ata kërkojnë ndihmën e specialistëve të tjerë në rolet referuese, sipas rastit, në ofrimin e shërbimeve efektive.

Standardi II.1.2 Respektimi i orarit zyrtar të punës

Respektimi i orarit të detyrës nga oficeri i sigurisë në shkollë, nënkupton përmbushjen me përpikëri të detyrimeve të tij brenda kohës së përcaktuar në kontratën individuale, mbështetur në Kodin e Punës së Republikës së Shqipërisë (ligji nr.7961, datë 12.7.1995, i ndryshuar). Kjo është një pjesë thelbësore e etikës profesionale dhe e përgjegjshmërisë së oficerit. Ja çfarë përfshin konkretisht:

1. Prania në institucion para hyrjes së nxënësve. Oficeri duhet të jetë i pranishëm në mjediset e shkollës pak minuta para fillimit të mësimit, për të mbikëqyrur hyrjen dhe për të vëzhguar atmosferën.
2. Qëndrimi i pandërprerë gjatë orarit mësimor. Ai duhet të jetë i disponueshëm gjatë gjithë kohës së zhvillimit të mësimit, të monitorojë situatat, të ndërhyjë në rast nevojë dhe të bashkëpunojë me stafin mësimor.
3. Largimi vetëm pas mbylljes së orarit të shkollës. Detyra përfundon vetëm pasi nxënësit largohen në mënyrë të sigurt dhe situata është e qetë në mjediset e shkollës.
4. Raportimi i rregullt. Oficeri duhet të raportojë në mënyrë periodike dhe me bazë incidenti ose problematike për aktivitetin e tij në orarin zyrtar dhe për çdo ngjarje apo parregullsi që ka ndodhur gjatë kohës së detyrës, në strukturat e përcaktuara në detyrat profesionale.

Orari zyrtar i punës për oficerin e sigurisë në shkollë nuk është thjesht një kornizë kohore, por është garancia që siguria në institucion është e mbuluar në çdo moment të parashikuar nga rregullorja. Kur ky orar nuk respektohet, më shumë se sa një vonesë fizike, kemi një cenim të drejtpërdrejtë të përgjegjësisë ndaj komunitetit shkollor.

Do të konsiderohet shkelje e orarit zyrtar të punës:

1. Mungesa pa arsye të justifikuar
2. Arritja me vonesë në shkollë
3. Largimi nga mjediset shkollore gjatë orarit të punës
4. Mosrespektimi i turneve (kur zbatohet metoda me dy turne).

Standardi II.1.3 Kodi i veshjes

Kodi i veshjes për oficerin e sigurisë në shkollat, në Shqipëri, është i përcaktuar me kujdes, për të ruajtur një ekuilibër mes autoritetit dhe afërsisë, duke respektuar natyrën edukative të mjedisit shkollor. Oficeri i sigurisë nuk është polic në uniformë klasike, por një figurë mbështetëse, e dukshme, serioze dhe miqësore për nxënësit.

Qëllimi i këtij kodi veshjeje është që oficeri i sigurisë në shkollë, të jetë i dallueshëm, por jo frikësues, të ruajë një autoritet moral, të jetë në harmoni me mjedisin shkollor dhe të përçojë besueshmëri dhe profesionalizëm.

Veshja etike e oficerit të sigurisë është një element thelbësor i profesionalizmit dhe përfaqësimit institucional. Ajo nuk është thjesht një zgjedhje estetike, por një formë komunikimi që përçon respekt, seriozitet dhe përkushtim ndaj rolit që ai ushtron në komunitetin shkollor. Nëpërmjet një veshjeje të pastër, të përmbajtur dhe të përshtatshme me standardet e institucionit, oficeri i sigurisë tregon se është një figurë e besueshme dhe e gatshme për të mbrojtur sigurinë dhe mirëqenien e të gjithëve.

Për nxënësit, mësuesit dhe prindërit, mënyra si paraqitet oficeri i sigurisë, ka ndikim të drejtpërdrejtë në mënyrën si ai perceptohet. Një oficer i sigurisë, që vishet në mënyrë etike dhe korrekte, fiton respektin e komunitetit dhe krijon një atmosferë sigurie, discipline dhe profesionalizmi. Kjo është veçanërisht e rëndësishme, në një mjedis arsimor, ku ai shërben edhe si model edukimi për fëmijët dhe të rinjtë.

Për më tepër, veshja etike ndihmon në ruajtjen e integritetit të rolit, duke nxitur sjellje të përmbajtura, të paanshme dhe në përputhje me normat profesionale. Ajo gjithashtu, siguron që oficeri të jetë lehtësisht i identifikueshëm nga të gjithë, në rast nevojë apo situatash emergjente, duke përforcuar funksionin e tij në garantimin e sigurisë.

Në thelb, veshja etike është një shprehje e qartë e etikës së punës dhe e përkushtimit ndaj misionit të mbrojtjes dhe të edukimit përmes shembullit.

Oficeri i sigurisë ka detyrimin të ketë veshje dhe paraqitje serioze, që t'i përgjigjet vendit dhe natyrës së punës. Veshja etike mund të konsiderohet:

- Veshje civile, por zyrtare dhe etike
- Këmishë e bardhë ose blu e hapur ose bluzë me jakë serioze

- Pantallona materiale klasike ose xhinse, fustan ose fund, ngjyrë e errët
- Këpucë të mbyllura dhe zyrtare, atlete ose sandale
- Xhaketë, jelek apo pallto në ditët e ftohta, gjithashtu në ngjyra neutrale
- Kujdes për higjienën personale dhe paraqitjen e jashtme.

Çfarë është e ndaluar në veshjen e oficerit të sigurisë?

Oficerit të sigurisë i ndalohet:

- Uniformë policore
- Veshje që ekspozojnë trupin
- Të duket trupi ndërmjet veshjeve të sipërme dhe të poshtme
- Simbolet partiake, fetare apo të markave të dallueshme
- Pantallonat e shkurtra
- Xhinse të grisura, t-shirt me figura ose mbishkrime
- Kapele dhe syzet e diellit gjatë procesit të punës
- Kapele, syze të errëta brenda mjedisit të shkollës
- Veshje sportive.

Standardi II.1.4 Elementi identifikues

Elementi identifikues i oficerit të sigurisë, nuk është thjesht një shenjë vizuale. Ai është garancia, që personi që ruan sigurinë është përgjegjës, i legjitimuar dhe profesional në çdo ndërveprim me komunitetin shkollor.

Ky element identifikues vendoset në qafë me litar ose me kapëse në bluzë/këmishë dhe përmban:

- Emrin dhe mbiemrin
- Pozicionin: “Oficer sigurie”
- Logo ose stemë të institucionit arsimor përkatës

- Fotografi të oficerit të sigurisë.

Standardi II.1.5 Problemet personale

Oficerët e sigurisë tregojnë kujdes ndaj aktiviteteve të lidhura me punën, ku problemet e tyre personale mund të ndërhyjnë në efektivitetin profesional. Ata kërkojnë konsultim ose ndihmë tjetër, kur shfaqen probleme personale, që kërcënojnë të komprometojnë efektivitetin e tyre profesional.

Standardi II.1.6 Zhvillimi i vazhdueshëm profesional

Oficerët e sigurisë angazhohen në zhvillimin e vazhdueshëm profesional. Ata përditësohen me zhvillimet në kërkime, me zhvillimin e vazhdueshëm profesional dhe me praktikat profesionale, prej të cilave përfitojnë fëmijët dhe të rinjtë, familjet dhe shkollat.

Parimi i përgjithshëm II.2 Pranimi i përgjegjësisë për veprimet e bëra

Oficerët e sigurisë pranojnë përgjegjësinë për punën e tyre profesionale, monitorojnë efektivitetin e detyrës së tyre dhe punojnë për të korrigjuar rezultatet joefektive.

Standardi II.2.1 Raportimi

Çdo raport ose deklaratë, në lidhje me një incident/problematikë të lidhur me shkollën, do të shkruhet në një mënyrë, që një lexues i papërfshirë të kuptojë lehtësisht detajet, se kush ishte i përfshirë, çfarë ndodhi, kur dhe ku ndodhi dhe pse ndodhi. Raportet duhet të jenë një koleksion objektiv i fakteve. Oficerët e sigurisë nuk duhet të përfshijnë opinione. Të gjitha raportimet e oficerit të sigurisë do të shtypen ose do të shkruhen me dorë ose në formë elektronike dhe do të ruhen në dosjen e tyre.

Standardi II.2.2 Saktësia e dokumenteve

Oficerët e sigurisë i rishikojnë të gjitha dokumentet e tyre të shkruara dhe i nënshkruajnë ato vetëm kur janë të sakta. Ata mund të shtojnë informacion, në një dokument të datuar dhe të nënshkruar më parë, nëse informacioni konstatohet se është i pasaktë ose jo i plotë. Në raportet ose dokumentet e tyre, oficerët e sigurisë janë nga ana etike përgjegjës vetëm për saktësinë e kontributeve të tyre.

Standardi II.2.3 Monitorimi i rasteve

Oficerët e sigurisë mundësojnë që efektet e rekomandimeve dhe të planeve të masave, të monitorohen personalisht ose nga të tjerët. Ata rishikojnë një rekomandim, modifikojnë ose përfundojnë një ndërhyrje, kur të dhënat tregojnë se rezultatet e dëshiruara nuk janë arritur. Oficerët e sigurisë kërkojnë ndihmën e të tjerëve në role mbikëqyrëse, këshilluese ose referuese, kur monitorimi i progresit tregon se rekomandimet e tyre, nuk janë efektive në ndihmën e një nxënësi.

Standardi II.2.4 Përshtatshmëria e rekomandimeve

Oficerët e sigurisë pranojnë përgjegjësinë për përshtatshmërinë e praktikave, të vendimeve dhe të rekomandimeve të tyre profesionale. Ata korrigjojnë keqkuptimet që rezultojnë nga rekomandimet, nga këshillat ose nga informacionet e tyre, dhe marrin hapa të nevojshëm, për të kompensuar çdo pasojë të dëmshme të rekomandimeve joefektive ose të papërshtatshme.

Standardi II.2.5 Përzgjedhja e instrumenteve matëse

Oficerët e sigurisë përzgjedhin instrumentet dhe strategjitë e vlerësimit, që janë të besueshme dhe të vlefshme, për të ekzaminuar dhe për të vlerësuar. Kur përdorin instrumente matëse, oficerët e sigurisë iu përmbahen procedurave për administrimin e instrumentit, që ofrohen nga autori ose botuesi i instrumentit. Nëse bëhen modifikime në procedurat e administrimit, për testet e standardizuara ose instrumente të tjera, modifikime të tilla identifikohen dhe diskutohen në interpretimin e rezultateve.

Standardi II.2.6 Të dhënat normative

Nëse përdorin matje të mbështetura në norma apo shkallë matëse të përcaktuara, oficerët e sigurisë zgjedhin instrumente që janë përfaqësuese dhe të përshtatshme për personat që vlerësohen.

Standardi II.2.7 Administrimi digjital

Kur përdorin metoda të administruara në mënyrë digjitale (p.sh.: kompjuter, tableta, realitet virtual) dhe/ose programe të vlerësimit ose të interpretimit, të ndihmuar nga kompjuteri, oficerët e sigurisë zgjedhin programe, që plotësojnë standardet profesionale për saktësinë dhe për vlefshmërinë. Oficerët e sigurisë përdorin gjykimin profesional, në vlerësimin e saktësisë së gjetjeve të vlerësimit, të asistuar në mënyrë digjitale.

Standardi II.2.8 Përfshirja e prindërve në planifikimin e ndërhyrjes

Oficerët e sigurisë inkurajojnë dhe nxisin pjesëmarrjen e prindërve/kujdestarëve ligjorë në hartimin e ndërhyrjeve, përfshirë diskutimin e rekomandimeve dhe të planeve me prindërit, për të ndihmuar fëmijët e tyre. Kur është e përshtatshme, kjo përfshin lidhjen e ndërhyrjeve midis shkollës dhe familjes, të prindërve/kujdestarëve ligjorë, duke marrë parasysh vlerat etnike/kulturore të familjes, duke ndihmuar prindërit të fitojnë aftësitë e nevojshme, për të ndihmuar fëmijët e tyre. Prindërit/kujdestarët ligjorë informohen për burimet e mbështetjes alternative të disponueshme në shkollë dhe në komunitet.

Standardi II.2.9 Aprovimi i nxënësit për ndihmë

Oficerët e sigurisë diskutojnë me nxënësit rekomandimet dhe planet për t'i ndihmuar ata. Në masën maksimale të përshtatshme dhe në përputhje me grupmoshën, nxënësit mund të ftohen të marrin pjesë në përzgjedhjen dhe në planifikimin e ndërhyrjeve.

Parimi i përgjithshëm II.3 Mbajtja e përgjegjshme e regjistrit të të dhënave

Oficerët e sigurisë ruajnë privatësinë e shënimeve, sigurojnë aksesin e prindërve/kujdestarëve ligjorë në të dhënat e ruajtura të fëmijës së tyre, si dhe sigurojnë aksesin nxënësve të rritur në të dhënat e ruajtura.

Standardi II.3.1 Njoftimi i të drejtave dhe i përgjegjësi në lidhje me ruajtjen e të dhënave

Oficerët e sigurisë mundësojnë që prindërit dhe nxënësit e rritur, të njoftohen për të drejtat e tyre, në lidhje me krijimin, me modifikimin, me ruajtjen dhe me asgjësimin e të dhënave, që rezultojnë nga ofrimi i shërbimeve. Prindërit/kujdestarët ligjorë dhe nxënësit e rritur njoftohen për ruajtjen dhe për transmetimin elektronik të shënimeve, si dhe rreziqet e lidhura me privatësinë.

Standardi II.3.2 Ruajtja e të dhënave gjithëpërfshirëse

Oficerët e sigurisë krijojnë dhe/ose mbajnë shënime, me detaje të mjaftueshme, për të qenë të dobishëm në marrjen e vendimeve nga një profesionist tjetër dhe me detaje të mjaftueshme për t'i bërë ballë shqyrtimit, nëse sfidohen në një proces të rregullt ose procedurë tjetër ligjore.

Standardi II.3.3 E drejta për të inspektuar të dhënat e ruajtura

Oficerët e sigurisë mundësojnë, që prindërit të kenë akses të përshtatshëm në të dhënat e fëmijëve të tyre, si dhe nxënësit e rritur të kenë akses në të dhënat e tyre. Prindërit/kujdestarët ligjorë kanë të drejtë të kenë qasje në çdo informacion që përdoret, për të marrë vendime edukative për fëmijët e tyre; nxënësit e rritur kanë të drejtë të kenë qasje në çdo informacion të përdorur, për të marrë vendime edukative rreth tyre.

Standardi II.3.4 Regjistrimet e pronësisë ekskluzive

Nga ana etike është e lejueshme, që oficerët e sigurisë të mbajnë shënime, që nuk janë të arritshme për të tjerët, për t'i përdorur si mjet ndihmues për kujtesën. Sidoqoftë, çdo informacion i përdorur, për të marrë vendime në lidhje me një nxënës, është pjesë e të dhënave dhe duhet të jetë i arritshëm për prindërit dhe për nxënësit e rritur.

Standardi II.3.5 Mbajtja dhe ruajtja e të dhënave

Oficerët e sigurisë, në bashkëpunim me drejtuesit dhe me stafin tjetër të shkollës, punojnë për të krijuar politika që janë në përputhje me ligjin dhe praktikën e shëndosha profesionale, në lidhje me ruajtjen dhe me asgjësimin e të dhënave. Ata advokojnë për politika dhe për praktika, që:

- a) ruajnë sigurinë e të dhënave, duke lehtësuar aksesin e duhur në ato të dhëna, nga prindërit dhe nga nxënësit e rritur,
- b) identifikojnë afatet kohore për shqyrtimin periodik dhe asgjësimin e të dhënave “të vjetërsuara”, që janë në përputhje me ligjin dhe me praktikën e mirë profesionale,
- c) sigurojnë për të dhënat “e vjetërsuara”, shkatërrimin ose fshirjen e tyre, në një mënyrë që informacioni nuk mund të rikuperohet.

FUSHA III: NDERSHMËRIA DHE INTEGRITETI

Për të nxitur dhe për të ruajtur besimin, oficerët e sigurisë duhet të jenë besnikë ndaj së vërtetës dhe t'u përmbahen premtimeve të tyre profesionale. Oficerët e sigurisë demonstrojnë integritet në marrëdhëniet profesionale.

Parimi i përgjithshëm III.1 Përfaqësimi i saktë

Oficerët e sigurisë janë të hapur për kualifikimet, rolet e tyre dhe zhvillimin e kompetencave.

Standardi III.1.1 Prezantimi i saktë i kualifikimeve profesionale

Oficerët e sigurisë prezantojnë me saktësi kualifikimet e tyre profesionale tek të tjerët.

Standardi III.1.2 Korrigjimi i perceptimeve të gabuara

Oficerët e sigurisë korrigjojnë çdo perceptim të gabuar të kualifikimeve të tyre. Oficerët e sigurisë nuk e përfaqësojnë veten, si specialistë në një fushë të caktuar, pa përgatitje të verifikueshme.

Parimi i përgjithshëm III.2 Shpjegimi i drejtë i shërbimeve, i roleve dhe i përparësive profesionale

Oficerët e sigurisë janë të sigurtë për natyrën dhe për fushën e shërbimeve të tyre.

Standardi III.2.1 Shpjegimi i shërbimeve për nxënësit

Oficerët e sigurisë shpjegojnë kompetencat, rolet, detyrat dhe marrëdhëniet e tyre profesionale, të personat që marrin shërbime dhe tek të tjerët në mjedisin e tyre të punës, në mënyrë të drejtpërdrejtë dhe të kuptueshme. Oficerët e sigurisë iu shpjegojnë të gjitha shërbimet profesionale nxënësve dhe palëve të tjera të përfshira, në mënyrë të qartë dhe të kuptueshme.

Standardi III.2.2 Prioriteti, mirëqenia dhe siguria e fëmijës

Angazhimi i oficerëve të sigurisë për të mbrojtur të drejtat, mirëqenien dhe sigurinë e fëmijëve dhe të rinjve, i komunikohet administratës së shkollës, stafit dhe të tjerëve, si përparësia e tyre më e lartë në ofrimin e shërbimeve. Oficerët e sigurisë janë të detyruar nga ana etike, të flasin për interesat dhe për të drejtat e nxënësve, edhe kur mund të jetë e vështirë për ta bërë këtë.

Parimi i përgjithshëm III.3 Respektimi i profesionistëve të tjerë

Për të përmbushur më së miri nevojat e fëmijëve, oficerët e sigurisë bashkëpunojnë me profesionistë të tjerë, në marrëdhënie të bazuara në respektin reciprok.

Standardi III.3.1 Bashkëpunimi me profesionistë të tjerë

Për të përmbushur nevojat e fëmijëve dhe të rinjve në mënyrë më efektive, oficerët e sigurisë bashkëpunojnë me psikologë, me punonjës socialë dhe me profesionistë nga disiplina të tjera, në marrëdhënie të bazuara në respektin reciprok. Ata marrin në konsideratë kontributin e profesionistëve të tjerë, në lidhje me vlerësimin e nxënësve, me diagnozën dhe me ndërhyrjet e përshtatshme, që mund të kryhen brenda shkollës. Ata nxisin dhe mbështesin përdorimin e të gjitha burimeve, për t'i shërbyer interesit më të lartë të nxënësit. Nëse një nxënës merr shërbime të ngjashme nga një profesionist tjetër, oficerët e sigurisë promovojnë koordinimin e shërbimeve dhe shmangin aty ku është e mundur, ofrimin e të njëjtit shërbim në mënyrë paralele.

Standardi III.3.2 Referimet te profesionistët e tjerë

Nëse një fëmijë i referohet një profesionisti tjetër për shërbime, oficerët e sigurisë mundësojnë, që të gjitha palët, përfshirë nxënësin, të njoftohen. Kur referohen nxënësit te profesionistë të tjerë, oficerët e sigurisë iu japin nxënësve dhe prindërve/kujdestarit ligjor, rekomandimin me shkrim.

Parimi i përgjithshëm III.4 Integriteti në marrëdhënie

Oficerët e sigurisë shmangin marrëdhëniet e shumta që pakësojnë efektivitetin e tyre profesional.

Standardi III.4.1 Marrëdhëniet e shumëfishta dhe efektiviteti profesional

Oficerët e sigurisë tregohen të përmbajtur në aktivitete, ku marrëdhëniet e shumta me një nxënës ose me familjen e nxënësit, priren të ndërhyjnë në efektivitetin profesional. Oficerët e sigurisë janë të kujdesshëm në lidhje me veprimtarinë dhe me marrëdhëniet e

tjera me nxënësit, që mund të ndërhyjnë në gjykimin dhe në vendimmarrjen profesionale ose kanë mundësi të rezultojnë si shfrytëzim i një nxënësi.

Standardi III.4.2 Marrëdhëniet e shumëfishta dhe shërbimet alternative të limituara

Në situata në të cilat marrëdhëniet e shumta janë të pashmangshme, si p.sh., kur ka mungesë të ofruesve të shërbimeve alternative, oficerët e sigurisë marrin hapat e nevojshëm, për të parashikuar dhe për të parandaluar kushtet që mund të komprometojnë objektivitetin, profesionalizmin e tyre ose aftësinë për të ofruar shërbime. Ata vendosin dhe mbajnë kufij të qartë profesionalë, sqarojnë rolin e tyre dhe korrigjojnë çdo keqkuptim që mund të ndikojë negativisht në mirëqenien e një nxënësi. Në të gjitha rastet, oficerët e sigurisë iu japin përparësi nevojave të nxënësit dhe përpiqen të zgjidhin çdo konflikt që shfaqet, në një mënyrë që siguron përfitimin më të madh për nxënësin.

Standardi III.4.3 Ngacmimi dhe shfrytëzimi

Oficerët e sigurisë nuk shfrytëzojnë nxënësit, stafin pedagogjik, drejtuesit e shkollës, mbikëqyrësit, përmes marrëdhënieve profesionale ose nuk i pranojnë këto veprime nga kolegët e tyre. Ata zbatojnë aktet ligjore në fuqi dhe e referojnë në strukturat përgjegjëse ngacmimin seksual të nxënësve, nëse janë në dijeni apo kanë dyshime të arsyeshme.

Standardi III.4.4 Marrëdhëniet seksuale

Oficerët e sigurisë nuk përfshihen në marrëdhënie seksuale me individë me të cilët kanë autoritet, duke përfshirë nxënësit, drejtuesit e shkollës apo mbikëqyrësit. Oficerët e sigurisë nuk përfshihen në marrëdhënie seksuale me persona që janë duke ofruar shërbim aktual apo të mëparshëm, me prindërit, me vëllezërit e me motrat ose me anëtarët e tjerë të ngushtë të familjes së nxënësit që po i ofrojnë shërbime. Për shkak se ata kanë detyrim, marrjen parasysh të mirëqenies së të gjithë anëtarëve të familjes dhe të ruajnë besimin, oficerët e sigurisë janë të kujdesshëm, në lidhje me marrëdhënien

seksuale me prindërit, me vëllezërit e me motrat ose me anëtarët e tjerë të ngushtë të familjes së nxënësit, pas përfundimit të marrëdhënie profesionale.

Parimi i përgjithshëm III.5 Konflikti i interesit

Oficerët e sigurisë janë të drejtpërdrejtë në përshkrimin e çdo konflikti të mundshëm interesi, që mund të ndërhyjë në efektivitetin profesional, pavarësisht nëse këto konflikte janë sisteme besimi financiar apo personal.

Standardi III.5.1 Ndarja e besimeve personale

Oficerët e sigurisë janë të vetëdijshtë për vlerat, qëndrimet dhe besimet e tyre dhe se si këto ndikojnë në punën e tyre me nxënësit, me familjet, me stafin e shkollës dhe me komunitetin. Vendimet, rekomandimet dhe aktivitetet profesionale të oficerëve të sigurisë, udhëhiqen nga të dhëna të bazuara nga praktikat më të mira.

Standardi III.5.2 Referimet dhe shpërblimi

Oficerët e sigurisë as nuk japin, as nuk marrin ndonjë shpërblim, për referimin e nxënësve për shërbime profesionale.

Standardi III.5.3 Shpërblimi për ndarjen e të dhënave

Oficerët e sigurisë nuk pranojnë asnjë shpërblim, në këmbim të ndarjes së të dhënave, pa lejen e punëdhënësit të tyre dhe një përcaktimi, nëse publikimi i të dhënave kërkon nga ana etike miratimin e prindit ose të nxënësve në moshë të rritur.

FUSHA IV: PËRGJEGJËSIA NDAJ SHKOLLAVE, FAMILJES, KOMUNITETIT, PROFESIONIT DHE SHOQËRISË

Oficerët e sigurisë promovojnë mjedis të shëndetshëm të shkollës, të familjes dhe të komunitetit. Ata marrin rol proaktiv, në identifikimin e padrejtësive shoqërore që prekin fëmijët, të rinjtë dhe shkollat, si dhe përpiqen të korrigjojnë modelet e padrejtësisë në nivelin e sistemeve. Oficerët e sigurisë që marrin pjesë në forume diskutimi publik, personalisht dhe me mjete elektronike, iu përmbahen përgjegjësi etike, në lidhje me respektimin e dinjitetit të të gjithë personave dhe ruajtjen e besimit të publikut në profesion. Oficerët e sigurisë gjithashtu, ruajnë besimin e publikut, duke respektuar ligjet dhe duke inkurajuar sjelljen etike. Oficerët e sigurisë përmirësojnë aspektin profesional, duke mentoruar praktikues me më pak përvojë dhe duke kontribuar në bazën e njohurive shkollore.

Parimi i përgjithshëm IV.1 Promovimi i mjedisit të shëndetshëm të shkollës, të familjes dhe të komunitetit

Oficerët e sigurisë përdorin ekspertizën e tyre, për të promovuar mjedise të sigurta dhe të shëndetshme për nxënësit në shkollë, në familje dhe në komunitet.

Standardi IV.1.1 Pjesëmarrja efektive

Për të ofruar shërbime efektive, oficerët e sigurisë kanë njohuri për organizimin, filozofinë, qëllimet, objektivat, kulturën dhe metodologjitë e mjediseve në të cilat ata ofrojnë shërbime.

Parimi i përgjithshëm IV.2 Respektimi i ligjit dhe marrëdhënia e ligjit me etikën

Oficerët e sigurisë kanë njohuri dhe respektojnë ligjet që kanë të bëjnë me praktikën e punës së shërbimit psiko-social shkollor. Në zgjedhjen e veprimeve të përshtatshme, ata marrin parasysh marrëdhënien midis ligjit, parimeve të përcaktuara në “Parimet për Etikën Profesionale të Oficerëve të Sigurisë në Shkollë” dhe akteve ligjore dhe nënligjore përkatëse.

Standardi IV.2.1 Kuptimi i funksionimit të vendit të punës

Oficerët e sigurisë pranojnë se vetëdija për politikën, për procedurat dhe për kërkesat ligjore të vendit të tyre të punës, është thelbësore për funksionimin efektiv brenda atyre mjediseve.

Standardi IV.2.2 Kryqëzimi i së drejtës dhe i etikës

Oficerët e sigurisë respektojnë ligjin dhe të drejtat civile dhe ligjore të nxënësve. Dokumenti “Parimet për Etikën Profesionale të Oficerëve të Sigurisë në Shkollë” mund të kërkojë një standard më të rreptë të sjelljes në raport me ligjin dhe, në të tilla situata, oficerët e sigurisë pritet t’u përmbahen parimeve.

Standardi IV.2.3 Konfliktet midis ligjit dhe parimeve etike

Kur ndodhin konflikte midis etikës dhe ligjit, oficerët e sigurisë ndërmarrin hapa për të zgjidhur konfliktin, përmes veprimeve të respektuara, pozitive dhe ligjore. Nëse ata nuk

janë në gjendje ta zgjidhin konfliktin në këtë mënyrë, ata mund t'i binden ligjit, përderisa veprimet që rezultojnë, nuk shkelin të drejtat themelore të njeriut.

Parimi i përgjithshëm IV.3 Ruajtja e besimit publik përmes vetëmonitorimit dhe monitorimit nga kolegët

Oficerët e sigurisë pranojnë përgjegjësinë për monitorimin e sjelljes së tyre, për të siguruar përputhjen me standardet etike.

Standardi IV.3.1 Zbatimi i parimeve

Oficerët e sigurisë konsultohen me parimet e përcaktuara në “Parimet për Etikën Profesionale të Oficerëve të Sigurisë në Shkollë” dhe i zbatojnë me përgjegjësi, në situata brenda rolit dhe kontekstit të tyre të punësimit. Në situata të vështira, oficerët e sigurisë përdorin një qasje sistematike të zgjidhjes së problemeve në vendimmarrje, duke përfshirë konsultimin me psikologët/punonjësit socialë me përvojë të shkollave, të njësisë arsimore vendore, të njësisë arsimore rajonale etj.

BIBLIOGRAFIA

Agjencia e Sigurimit të Cilësisë së Arsimit Parauniversitar. 2022. Parimet për Etikën Profesionale të Shërbimit Psiko-social Shkollor.

Australian Psychological Society. (2016). The framework for effective delivery of school psychology services: a practice guide for psychologists and school leaders. APS.

Ligji nr. 18/2017, “Për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës”.

Ligji nr. 69/2012, “Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar.

Ligji nr. 9887, datë 10.03.2008, i ndryshuar me ligjin nr. 48/2012, “Për mbrojtjen e të dhënave personale”.

National Association of School Psychologists. (2020). Model for Comprehensive and Integrated School Psychological Services. NASP.

Raymond e. Garner, (2020). School security standard operating procedures.

Urdhri nr. 31, i MASR-së, datë 28.01.2020, “Për miratimin e rregullores për funksionimin e institucioneve arsimore parauniversitare në Republikën e Shqipërisë”.

Vendimi i Këshillit të Ministrave nr. 578, datë 03.10.2018, “Për procedurat e referimit e të menaxhimit të rastit, hartimin dhe përmbajtjen e planit individual të mbrojtjes, financimin e shpenzimeve për zbatimin e tij, si dhe zbatimin e masave të mbrojtjes”.

Vendimi i Këshillit të Ministrave nr. 600, datë 9.10.2018, “Për miratimin e shërbimit të sigurisë publike në 150 institucione të arsimit parauniversitar dhe të kriterëve për oficerët e sigurisë”, i ndryshuar.

AGJENCIA E SIGURIMIT TË CILËSISË SË ARSIMIT PARAUNIVERSITAR

Rruga "Naim Frashëri"
Nr. 37
Tirana
Shqipëri

(+355) 4256440 / 4256441
